

Juryrapport

KHMW Jan Brouwer Scriptieprijs 2026 – Economische wetenschappen (en bedrijfskunde)

Igo Dobbe, MSc, Erasmus Universiteit Rotterdam/Tinbergen Instituut
Optimal Taxation of Risk-taking under Heterogeneous Risk Preferences

Geachte aanwezigen,

Het aantal in aanmerking komende scripties dat dit jaar is genomineerd voor de Jan Brouwer Scriptieprijs 2026 voor Economische wetenschappen (en bedrijfskunde) was aanzienlijk, nl. 37, wat de jury en de Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen zeer verheugt. Decanen, scriptiebegeleiders en studenten hebben duidelijk oog voor de prestigieuze KHMW Jan Brouwer Scriptieprijsen.

De jaarlijkse prijs heeft tot doel maatschappelijk relevant onderzoek te stimuleren dat inzicht biedt in concrete maatschappelijke problemen en het potentieel heeft om bij te dragen aan de oplossing daarvan. Dat is precies wat de winnaar van dit jaar in de Economische wetenschappen (en bedrijfskunde) op voortreffelijke wijze doet – met geavanceerde economische theorie toegepast op een belangrijk maatschappelijk vraagstuk.

De ingezonden scripties waren afkomstig van faculteiten Economie uit heel Nederland – eveneens een positieve ontwikkeling. De scripties waren stuk voor stuk van hoog niveau en werden ingediend met lovende aanbevelingen. Een aanzienlijk deel van de inzendingen was van werkelijk excellente kwaliteit. De jury achtte meerdere scripties de Jan Brouwer Scriptieprijs waardig, variërend van een krachtig econometrisch onderzoek op basis van data uit een natuurlijk gemeentelijk beleidsexperiment, een spel theoretische benadering van de implementatie van klimaatbeleid, tot verfijnd ontwikkelings-economisch onderzoek.

Toch was er één inzending die met afstand de beste was. De jury was hierover unaniem. Deze scriptie is het werk van Igo Dobbe, geschreven als MPhil-scriptie voor het Tinbergen Instituut aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, onder begeleiding van professor Aart Gerritsen.

In de scriptie met de titel *Optimal Taxation of Risk-taking under Heterogeneous Risk Preferences* onderzoekt Igo Dobbe een doel voor overheidsbelastingheffing dat nieuw en fris is – hoewel het, zo blijkt, ook een zekere geschiedenis heeft. Dat doel zijn risicovolle activa. De bevinding is dat het belasten van rendementen op meer risicovolle activa een optimale vorm van belasting kan zijn – in essentie omdat mensen die investeren in activa met meer risico minder risico-avers zijn, en deze mensen – zo toont empirisch onderzoek aan – een lager verdienvermogen hebben. Met andere woorden: rijke mensen investeren meer in risicovolle projecten en kunnen daarom zwaarder worden belast door risicovollere activa zwaarder te belasten.

Om dit in een iets breder perspectief te plaatsen, is het belangrijk te weten dat de zoektocht naar ‘optimale belastingheffing’ draait om het ontwerpen van een belastingsysteem dat de maatschappelijke welvaart maximaliseert, doorgaans gedefinieerd als een functie van de nutsfuncties van de inwoners. Dit gebeurt door voldoende overheidsinkomsten te genereren en tegelijkertijd negatieve, versturende effecten op economische keuzes – zoals het

ontmoedigen van arbeid, sparen of investeren – zoveel mogelijk te beperken, terwijl ook rechtvaardigheid wordt nagestreefd: doorgaans door rijken zwaarder te belasten dan armen en mensen in vergelijkbare omstandigheden gelijk te behandelen.

Dit inzicht staat ‘in schril contrast met de gangbare opvatting dat portefeuillevreiding niet door belastingen verstoord zou moeten worden’, aldus Gerritsen. Hoewel een dergelijke belastingheffing risicovol gedrag enigszins ontmoedigt, overheerst de gerichte herverdelende functie in de maatschappelijke welvaartsfunctie.

Igo Dobbe bestudeert in zijn meesterlijk uitgevoerde scriptie een model met heterogene risicovoorkeuren. Hij bouwt voort op ideeën over belastingheffing ten behoeve van herverdeling van hoge- naar lage-verdiencapaciteitstypen van de grondleggers van de literatuur over optimale belastingheffing – Mirrlees en Diamond. Dit gaat ver voorbij wat we normaal gesproken in masterscripties aantreffen.

De scriptie is zeer goed geschreven, met zorgvuldige conclusies na een heldere bespreking van de beperkingen van de benadering – een teken van academische volwassenheid. De scriptie is een genoegen om te lezen en zeer toegankelijk. De juryleden kijken ernaar uit om meer van Igo te vernemen, nu hij dit onderzoek heeft voortgezet in een promotietraject aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, wederom onder begeleiding van dezelfde twee uitstekende supervisors.

Van harte gefeliciteerd!

Prof. dr. E.C. (Lisa) Brügger, algemeen directeur Netspar, hoogleraar financiële dienstverlening Universiteit Maastricht, bijzonder hoogleraar pensioencommunicatie en keuzebegeleiding Tilburg University

Prof. dr. Ph.H.B.F. (Philip Hans) Franses, hoogleraar toegepaste econometrie, Erasmus Universiteit Rotterdam

Prof. dr. J.H. (Harry) Garretsen, hoogleraar internationale economie en bedrijfskunde Rijksuniversiteit Groningen

Prof. dr. M.P. (Maarten Pieter) Schinkel, hoogleraar mededingingseconomie en regulering Universiteit van Amsterdam

De jury vergaderde op 16 december 2025 online onder leiding van KHMW-maatschappelijk lid drs. M.M.G. (Marijke) Pubben. Tevens was ter vergadering aanwezig prof. dr. W.B. (Wim) Drees, secretaris geestes- en maatschappijwetenschappen KHMW.